

PEDAGOGIK QOBILIYATLAR

Xudoyberdiyeva Dinara

Iskandarova Sevinch

Jo`rabekova Iroda

Jo`ramurodova Gulshan

Toshbekova Shaxriniso

Xo`jamurodova Laylo

TerDPI talabalari

Annotasiya : Ushbu maqola pedagogik qobilyat va uning xususiyatlarini o‘z ichiga oladi.Unda o‘qituvchi va o‘quvchi orasidagi munosabatlar,o‘qituvchining pedagogik mahorati aks etadi.

Kalit so‘zlar: Pedagogik qobiliyatlar, diqqatni taqsimlay olish,nutq qobilyati, tashkilotchilik qobilyati, avtoritar qobilyati,persiktiv qobilyat,akademik qobilyat.

Har bir o‘qituvchida pedagogik qobiliyatlarning barcha turlaridan uchraydi lekin aynan bitta qobilyati yaxshi rivojlangan bo‘ladi.Har bir o‘qituvchi o‘zining ustunlik qilgan qobilyati bo‘yicha darslarni o‘tadi o‘quvchilarni boshqaradi, ularga mavzuni yoritadi.O‘qituvchilar qobiliyatlari bilan mavzularni o‘quvchilarga oson tushuntirib beradi ularni faniga qiziqтира oladi ularning ham qobiliyatlarini namoyon qilishiga yordam beradi.Har bir o‘qituvchi qobiliyatlari bilan o‘qituvchini tushuna olishi,o‘quvchilar bilan yaxshi muloqot o‘rnatib uning psixikasini o‘rganishi unga fanlarni o‘zlashtirishga,qobiliyatlarini yuzaga chiqarishiga yordam berishi kerak.O‘qituvchilar qobiliyatlari bilan o‘qituvchilar o‘rtasida hurmat topishi,eng yaxshi ko‘rgan o‘qituvchisiga aylanishi mumkin.

Asosiy qism: Pedagogik qobiliyatlari rivojlangan o‘qituvchilarning dars o‘tishi o‘quvchilarga mavzuni oson va yengil tushinishiga,aynan o‘zining qaysi sohada lider(yetakchi)ekanini bilishga va shu soha bo‘yicha o‘zini rivojlantirib kamol topishiga yordam beradi.

O‘qituvchilarda bu qobiliyatlarning bir nechta turlari uchraydi:

Oson yo‘l bilan murakkab bo‘lgan bilimlarni o‘quvchilarga tushuntira olish qobilyati didaktik qobilyat deb ataladi.Bunday qobilyati bor inson o‘quvchilarda o‘zining faniga bo‘lgan qiziqishni tez uyg‘otadi va o‘qituvchi mavzuni tushuntirishda qiyinchiliklarga uchramaydi,o‘zini tez toliqtirib qo‘ymaydi.Barcha fanlar bo‘yicha muayyan bilimlarga ega bo‘lishlik akademik qobilyatdir.Bunday qobilyatli o‘qituvchi hamma tomonlama o‘quvchilarning savollariga javob bera oladi va bunday o‘qituvchini o‘quvchilar daho deb o‘ylashadi .O‘quvchilar qaysi sohada savollari bo‘lsa bunday

o'qituvchidan javob topa oladi va u o'qituvchini hurmat qiladi. Nutq qobiliyati - o'qituvchi nutqi yordamida o'zining his tuyg'ularini ifoda eta olishi, mimika, fantomimika yordamida aniq tushintira olish qobiliyatidir. Bunday qobiliyatli o'qituvchilar nutqida dag'al so'zlardan foydalanmaydi. Ba'zi paytda ovozi yuqori qilib, ba'zan esa pastroq qilib gapiradi. Chunki o'quvchi bir xil baland ovozdan ham past ovozdan ham zerikarli. Aftoritar qobiliyat - o'quvchilarga emotsional irodaviy ta'sir etish ular o'rtasida obro' orttirish jarayonidir. Bunday qobiliyatlarga o'qituvchining rostgo'yli, uddaburonligi, talabchanligi, farosatliligi kiradi. Akademik qobiliyat - o'qituvchilarning faqat o'z fanini emas balki boshqa fanlarni ham puxta egallaganli. Bunday o'qituvchilarning darslarini o'quvchilar intizorlik bilan kutadi. Chunki o'zini qiziqtirgan har qanday sohadagi savollarga ham bu o'qituvchining fanida javob topa oladi. Diqqatni taqsimlay olish qobiliyati - bir vaqtning o'zida diqqatini bir nechta narsaga qarata olish, taqsimlash qobiliyatidir. Bunday o'qituvchilar ham mavzuni chiroyli tushintirib, ham o'quvchilarni nazorat qila oladi. Pedagogik qobiliyat - bu barcha qobiliyatlarni o'zida jamlagan qobiliyatdir.

Xulosa. O'qituvchilarda pedagogik qobiliyatning barcha turlari bo'lsa bunday o'qituvchilar hurmat topgan, o'qituvchilar o'rtasida o'zining o'rniga ega nafaqat o'qituvchilar balki o'quvchilar o'rtasida ham maqtovg'a sazovor o'qituvchi timsolida bo'ladi. O'qituvchilarni hurmat qiladigan o'quvchilar o'qituvchining barcha aytganlarini qiladigan, darsda tinchlikni saqlaydigan, o'qituvchining darsiga puxta tayyorgarlik ko'radigan bo'ladilar. Pedagogik qobiliyatlarga ega bo'lgan o'qituvchilar dars o'tish jarayonida qiynalmaydilar va darsdan tez charchab, toliqib qolmaydilar. Fikrimcha, pedagogika institutlariga pedagogik qobiliyatlarni rivojlantiruvchi fanlar o'tilishi kerak.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Akhmedov, B. T. (2021). The Family as the Basic Unit of Society. *International Journal of Multicultural and Multireligious Understanding*, 8(12), 201-204.
2. Имонова, М. (2024). ПСИХОЛОГИЧЕСКОЕ ВЛИЯНИЕ АБЮЗЕРНЫХ ОТНОШЕНИЙ В СЕМЬЕ НА ФОРМИРОВАНИЕ ЛИЧНОСТИ. *Евразийский журнал академических исследований*, 4(5 Part 2), 56-59.
3. Imonova, M., & Tojiyeva, D. (2024). PSIXOLOGIK XIZMATNING INSON HAYOTIDA TUTGAN O'RNI. *Журнал Педагогики и психологии в современном образовании*, 950-952.
4. Imonova, M., & Muhammadova, D. (2024). TA'LIM TIZIMIDA PSIXOLOGIK XIZMAT KO'RSATISHNING USTUVORLIGI. *Журнал Педагогики и психологии в современном образовании*, 907-912.
5. Imonova, M. B. (2023). Oila tinchligi—jamiyat faravonligi asosi. *Finland academic research science publisher*, 1148-1151.

6. Иманова, М. Б. (2021). ШАХС ХАРАКТЕРИ АКЦЕНТУАЦИЯСИ ВА ДЕСТРУКТИВ ХУЛҚ-АТВОР. *Academic research in educational sciences*, 2(11), 1399-1403.
7. Imonova, M. B. (2023). Causes of Suicide Tendency in Adolescents. *Journal of Discoveries in Applied and Natural Science*, 1(1), 62-67.
8. Имонова, М. Б. (2023). РОЛЬ ОТНОШЕНИЯ СИБЛИНГА В ПРОБУЖДЕНИИ МОТИВОВ ОБУЧЕНИЯ ДЕТЕЙ. *Евразийский журнал социальных наук, философии и культуры*, 3(10), 101-104.
9. Имонова, М. (2023). Musiqiy tarbiya–qudratli quroldir yohud musiqiy tarbiyaning shaxs shakllanishiga tasiri. *Современные тенденции психологической службы в системе образования: теория и практика*, 1(1), 35-37.
10. Имонова, М., & Таджиева, Д. (2023). Boshlangich sinf oquvchilarida milliy tarbiyani pedagogik va psixologik rivojlanishi qonuniyatlari. *Современные тенденции психологической службы в системе образования: теория и практика*, 1(1), 74-76.
11. Имонова, М. Б. (2023). ВАЖНОСТЬ СЕСТРОВЫХ ОТНОШЕНИЙ В ЛИЧНОМ РАЗВИТИИ. *FORMATION OF PSYCHOLOGY AND PEDAGOGY AS INTERDISCIPLINARY SCIENCES*, 2(22), 120-123.
12. Имонова, М. Б. (2023). РОЛЬ ОТНОШЕНИЯ СИБЛИНГА В ПРОБУЖДЕНИИ МОТИВОВ ОБУЧЕНИЯ ДЕТЕЙ. *Евразийский журнал социальных наук, философии и культуры*, 3(10), 101-104.
13. Имонова, М., & Тожиева, Д. (2023). Роль сиблинговых отношений в когнитивном развитии детей. *Традиции и инновации в исследовании и преподавании языков*, 1(1), 447-453.
14. Imonova, M., & Xoltorayeva, M. (2024). TA'LIM TIZIMIDA PSIXOLOGIK XIZMAT KO 'RSATISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNI QO 'LLASHNING ZARURIYATI. *Журнал Педагогики и психологии в современном образовании*, 903-906.
15. Imonova, M. (2024). AMALIYOTCHI PSIXOLOG KADRLARNING UZLUKSIZ KASBIY RIVOJLANISHINI TA'MINLASHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNING ORNI. *Журнал Педагогики и психологии в современном образовании*, 485-490.
16. Imanov, B. (2023). NEGATIVE FACTORS AFFECTING THE QUALITY OF EDUCATION AND WAYS TO ELIMINATE THEM. *Science and innovation*, 2(B3), 355-358.
17. Иманов, Б., & Имонова, М. (2021). Развитие творческих способностей учеников при выполнении проблемных экспериментов по физике с помощью инновационных технологий. *Общест*
18. Норбошева, М. (2023). Олий таълим тизимида таълим сифатини оширишда психологик билимдонликнинг ўрни. *Современные тенденции психологической службы в системе образования: теория и практика*, 1(1), 30-33.